

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ (Ε.Ο.Ε.)

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

**ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΑΓΓΛΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ**

Μαρούσι, 2016

Εθνικός Οργανισμός Εξετάσεων (Ε.Ο.Ε.)– Ανεξάρτητη Αρχή
Ανδρέα Παπανδρέου 37, 151 80 Μαρούσι
Τηλέφωνο: +30 210 344 3841
Email: eoe@minedu.gov.gr
Ιστοσελίδα: eoe.minedu.gov.gr

Καταγραφή – επεξεργασία υλικού
και γενική επιμέλεια της έκδοσης
από το

Τμήμα Επιστημονικής Υποστήριξης του Ε.Ο.Ε.

Ανδρέας Λάμπος
Χριστίνα Μιτσιάλη
Κωνσταντίνος Παπαμεντζελόπουλος

Μαρούσι 2016

Περιεχόμενα

Προλογικό Σημείωμα σ. 4

Αγγλία σ. 5

- Ανώτερη Β/θμια σ. 5
- A levels σ. 5
- Πρόσβαση στην Γ/θμια σ. 10

Γαλλία σ. 13

- Εισαγωγικά σ. 13
- Οι βασικότεροι τίτλοι σπουδών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:
- A. Baccalauréat σ. 13
- B. Baccalauréat pro σ. 13
- Γ. Certificat d' Aptitude Professionnelle (CAP) σ. 14
- Ποια τα κοινά μαθήματα και οι κατευθύνσεις του Bac και του Bac pro; σ. 14
- Σχολικά εγχειρίδια και διδακτέα/ εξεταστέα ύλη σ. 15
- Η Πρόσβαση στην Γ/θμια (Πανεπιστήμια και Σχολές υψηλού κύρους) σ. 15
- Είναι το Baccalauréat η μοναδική οδός για την είσοδο στην Ανώτατη Εκπαίδευση; σ. 16

Ιταλία σ. 18

- Ανώτερη Β/θμια σ. 18
- Πρόσβαση στην Γ/θμια σ. 20

Φινλανδία σ. 22

- Ανώτερη Β/θμια σ. 22
- Εθνικές Εξετάσεις σ. 22
- Τα υποχρεωτικά και προαιρετικά εξεταζόμενα μαθήματα σ. 23
- Τα διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας των εξετάσεων σ. 23
- Περίγραμμα Εξεταζόμενων μαθημάτων σ. 24
- Τίτλος σπουδών σ. 25
- Πρόσβαση στην Γ/θμια σ. 25

Γενικά Συμπεράσματα σ. 27

Προλογικό σημείωμα

Το Τμήμα Επιστημονικής Υποστήριξης του Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων (Ε.Ο.Ε.), μέσα στο 2015 εκπόνησε και δημοσίευσε τη μελέτη «Ευρωπαϊκά Εξεταστικά Συστήματα», η οποία αναφερόταν στη δομή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης 10 χωρών της Ευρώπης, δίνοντας έμφαση στην εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση κάθε χώρας.

Η παρούσα μελέτη του Τμήματος, συνέχεια της προηγούμενης, επικεντρώνεται μόνο στο σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε τέσσερις (4) χώρες και συγκεκριμένα σε Αγγλία, Γαλλία, Φινλανδία, Ιταλία. Η αναγκαιότητα για την ύπαρξη αυτής της νέας μελέτης πηγάζει από την ίδια την επιτελική φύση του Ε.Ο.Ε. στα θέματα των εξετάσεων και από την πάντα επίκαιρη αναζήτηση παρεμβάσεων βελτίωσης του συστήματος εισαγωγής στην Ελλάδα.

Πεδίο αναζήτησης ήταν ο βασικός τρόπος εισαγωγής σε αυτές τις 4 χώρες, η εξεταστέα ύλη και τα εξεταζόμενα μαθήματα, όλα αυτά δοσμένα με πρακτικό και εύχρηστο τρόπο.

Κύριες πηγές μας αποτέλεσαν αφενός η διά ζώσης επικοινωνία με τους μορφωτικούς ακολούθους και με τους επικεφαλής των εκπαιδευτικών οργανισμών/φορέων των τεσσάρων χωρών στην Ελλάδα και αφετέρου το έντυπο ή ψηφιακό υλικό που υπέδειξαν ή παραχώρησαν οι ανωτέρω.

Με την ευκαιρία θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για την παραπάνω βοήθεια τους: Tony Buckby, Μορφωτικό Ακόλουθο Μ. Βρετανίας και Διευθυντή του Βρετανικού Συμβουλίου, Philippe Mogentale, Ακόλουθο Εκπαιδευτικής Συνεργασίας Γαλλίας και Διευθυντή Γαλλικού Ινστιτούτου, Joana Oikarinen – Vasilopoulos, Ειδική Σύμβουλο Εκπαιδευτικών – Πολιτιστικών Θεμάτων Φινλανδίας και Monica Zecca, Μορφωτική Ακόλουθο Ιταλίας και Διευθύντρια του Ιταλικού Ινστιτούτου.

Ο Πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων

Γεώργιος Δάσιος

Αγγλία

Ανώτερη Β/θμια

Στη διετή ανώτερη Β/θμια (16-18) οι μαθητές επιλέγουν κύκλο σπουδών ανάλογα με τις προτιμήσεις τους και τον τύπο του πιστοποιητικού A levels που θέλουν να λάβουν και κάνουν αίτηση σε σχολεία / κολλέγια που προσφέρουν τον κύκλο σπουδών που τους ενδιαφέρει.¹ Στο τέλος διεξάγονται εξετάσεις σε εθνικό επίπεδο από εγκεκριμένους εξωτερικούς εξεταστικούς φορείς (*Examination Boards*).²

Οι κύκλοι σπουδών, με τα ανάλογα πιστοποιητικά που παρέχονται, εμπίπτουν σε 3 βασικούς τύπους: ³

- *ακαδημαϊκό*: με φοίτηση σε σχολείο / κολλέγιο και μπορεί να οδηγήσει κυρίως σε πανεπιστήμιο αλλά και σε μαθητεία ή σε μια θέση εργασίας
- *τεχνικό - επαγγελματικό*: με φοίτηση σε σχολείο / κολλέγιο συνδυάζει πρακτικές γνώσεις με απόκτηση δεξιοτήτων και μπορεί να οδηγήσει σε μια θέση εργασίας ή στο πανεπιστήμιο.
- *μαθητείας*: σε σχολές μαθητείας ή στην εργασία

Από τους ανωτέρω βασικούς τύπους θα εστιάσουμε στον *ακαδημαϊκό* και συγκεκριμένα στο **A levels**, καθώς είναι η συνηθέστερη οδός για την πρόσβαση στην Γ/θμια με τη λήψη του τίτλου σπουδών **GCE A Level** (*General Certificate of Education Advanced Level*).⁴

A levels

Στο A levels οι μαθητές λαμβάνουν 3 τουλάχιστον γνωστικά πεδία στο διάστημα 2 ετών. Για να συμμετάσχει ο μαθητής σε κύκλο σπουδών A levels συνήθως πρέπει:

¹ Δεν προσφέρουν όλα τα σχολεία κύκλους σπουδών όλων των εξεταστικών φορέων.

² Examination Boards: AQA, City and Guilds, Edexcel, LCCI, OCR, Cambridge Assessment κ.ά.

³ Αναλυτικά οι τύποι των πιστοποιητικών που παρέχονται στο:

<https://www.ucas.com/ucas/16-18-choices/search-and-apply/post-16-qualifications-you-can-take>.

⁴ Ο τίτλος σπουδών GCE AS Levels (General Certificate of Education Advanced Subsidiary Levels), που αποτελεί unit του A levels, ισοδυναμεί με απολυτήριο ανώτερης Β/θμιας αλλά δεν δίνει πρόσβαση στην Γ/θμια.

- να έχει βαθμούς A - C σε 5 τουλάχιστον μαθήματα GCSE (απολυτήριο Γυμνασίου)⁵
- ιδανικά, να έχει βαθμό τουλάχιστον B σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα του GCSE που τον ενδιαφέρουν όσον αφορά τις σπουδές, την καριέρα που θέλει να ακολουθήσει κλπ.

Το φάσμα επιλογών γνωστικών πεδίων είναι πολύ ευρύ και η επιλογή γίνεται ανάλογα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντα, καθώς και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις A level που ίσως έχει το αντικείμενο που θέλει να σπουδάσει ο μαθητής στη συνέχεια.

Οι απαιτήσεις/προδιαγραφές του προγράμματος σπουδών, που τίθενται από το Υπουργείο Παιδείας,⁶ ελέγχονται και πιστοποιούνται από τον *Ofqual (Office of Qualifications and Examinations Regulation)*, ανεξάρτητη Αρχή, υπόλογη στη Βουλή. Το περιεχόμενο των εξεταζόμενων γνωστικών αντικειμένων περιγράφεται με γενικούς επιστημονικούς όρους και είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας.⁷ Κάθε εξεταστικός φορέας, βέβαια, ορίζει το δικό του διδακτικό υλικό, τη διδακτέα και εξεταστέα ύλη, ακολουθώντας πάντα τις ανωτέρω προδιαγραφές, δηλ. χωρίς περιορισμούς της ύλης σε σελίδες ή κεφάλαια, αλλά με περιγραφή της βάσει θεματικών ενοτήτων.

Παρακάτω δίνουμε ένα παράδειγμα των εγκεκριμένων γνωστικών πεδίων σε επίπεδο A level που προσφέρονται από έναν εξεταστικό φορέα, π.χ. τον OCR.⁸

- Accounting - H011, H411
- Ancient History - H007, H407 (from 2017)
- Art and Design - H200, H600 (from 2015)
- Art and Design (applied) - H013, H213, H413, H613
- Art and Design Suite - H160, H560

⁵ Κύκλος σπουδών κατώτερης Β/θμιας με τελικές εξετάσεις από τα ανωτέρω Examination Boards.

⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-secondary-curriculum>.

⁷ Στην ιστοσελίδα <https://www.gov.uk/government/publications> θέτοντας κατάλληλες λέξεις-κλειδιά, π.χ. 'GCE A level science'.

⁸ <http://www.ocr.org.uk/qualifications/by-type/as-a-level-gce/>.

- Biblical Hebrew - H017, H417
- Biology - H021, H421
- Biology A - H020, H420 (from 2015)
- Biology B (Advancing Biology) - H022, H422 (from 2015)
- Business - H031, H431 (from 2015)
- Business (applied) - H026, H226, H426, H626
- Business Studies - H030, H430
- Chemistry A - H032, H432 (from 2015)
- Chemistry A - H034, H434
- Chemistry B (Salters) - H033, H433 (from 2015)
- Chemistry B (Salters) - H035, H435
- Classical Civilisation - H008, H408 (from 2017)
- Classical Greek - H044, H444 (from 2016)
- Classics - H038, H438
- Classics: Ancient History - H042, H442
- Classics: Classical Civilisation - H041, H441
- Classics: Classical Greek - H040, H440
- Classics: Latin - H039, H439
- Computer Science - H046, H446 (from 2015)
- Computing - H047, H447
- Critical Thinking - H052, H452
- Design and Technology - H004-H006, H404-H406 (from 2017)
- Design and Technology: Product Design - H053, H453
- Drama and Theatre - H059, H459 (from 2016)
- Dutch - H193, H593
- Economics - H060, H460 (from 2015)
- Economics - H061, H461
- Electronics - H065, H465
- English Language - H069, H469
- English Language - H070, H470 (from 2015)
- English Language and Literature - H073, H473
- English Language and Literature (EMC) - H074, H474 (from 2015)
- English Literature - H071, H471

- English Literature - H072, H472 (from 2015)
- Film Studies - H010, H410 (from 2017)
- Film Studies - H067, H467
- French - H075, H475
- Further Mathematics A - H235, H245 (from 2017)
- Further Mathematics B (MEI) - H635, H645 (from 2017)
- General Studies - H079, H479
- Geography - H081, H481 (from 2016)
- Geography - H083, H483
- Geology - H014, H414 (from 2017)
- Geology - H087, H487
- German - H076, H476
- Government and Politics - H095, H495
- Gujarati - H194, H594
- Health and Social Care (applied) - H103, H303, H503, H703
- History A - H105, H505 (from 2015)
- History A - H106, H506
- History B - H108, H508
- Home Economics (Food, Nutrition and Health) - H111, H511
- Human Biology - H023, H423
- Humanities - H113, H513
- ICT - H117, H517
- ICT (applied) - H115, H315, H515, H715
- Latin - H043, H443 (from 2016)
- Law - H015, H415 (from 2017)
- Law - H134, H534
- Leisure Studies (applied) - H128, H528
- Mathematics - 3890-3892, 7890-7892
- Mathematics (MEI) - 3895-3898, 7895-7898
- Mathematics A - H230, H240 (from 2017)
- Mathematics B (MEI) - H630, H640 (from 2017)
- Media Studies - H009, H409 (from 2017)
- Media Studies - H140, H540

- Modern Foreign Language: French - H090, H490 (from 2016)
- Modern Foreign Language: German - H091, H491 (from 2016)
- Modern Foreign Language: Spanish - H092, H492 (from 2016)
- Music - H142, H542
- Music - H143, H543 (from 2016)
- Performance Studies - H148, H548
- Performing Arts (applied) - H146, H546
- Persian - H195, H595
- Physical Education - H154, H554
- Physical Education - H155, H555 (from 2016)
- Physics A - H156, H556 (from 2015)
- Physics A - H158, H558
- Physics B (Advancing Physics) - H157, H557 (from 2015)
- Physics B (Advancing Physics) - H159, H559
- Portuguese - H196, H596
- Psychology - H167, H567 (from 2015)
- Psychology - H168, H568
- Quantitative Methods (MEI - AS Level only) - H133
- Religious Studies - H172, H572
- Religious Studies - H173, H573 (from 2016)
- Science (applied) - H175, H375, H575, H775
- Science (AS only) - H178
- Sociology - H180, H580 (from 2015)
- Sociology - H181, H581
- Spanish - H077, H477
- Statistics (MEI - AS Level only) - H132
- Travel and Tourism (applied) - H189, H389, H589, H789
- Turkish - H197, H597

Επιλέγοντας κάποιο γνωστικό πεδίο, π.χ. *Ιστορία (History)*⁹ ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ενημερωθεί για τις προδιαγραφές (*specifications*) του προγράμματος σπουδών. Εκεί δίνονται διευκρινήσεις για το περιεχόμενο των διδασκόμενων ενοτήτων (περιγραφικά), οδηγίες διδασκαλίας, αξιολόγησης (τύποι ερωτήσεων) και βαθμολόγησης. Επίσης δίνονται δείγματα θεμάτων αξιολόγησης (*assessment materials*) και θέματα εξετάσεων προηγούμενων ετών (*past papers*). Προτείνονται εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια¹⁰ (*endorced by OCR*) και τέλος δίνεται πλούσιο υποστηρικτικό υλικό για τον διδάσκοντα.

Πρόσβαση στην Γ/θμια

Οι απαιτήσεις / προδιαγραφές για την εισαγωγή στην Γ/θμια ορίζονται από τα ίδια τα ιδρύματα Γ/θμιας. Γενικά πάντως ισχύουν τα ακόλουθα:

- Πιστοποιητικό A levels σε 3 τουλάχιστον γνωστικά αντικείμενα (ή ισότιμο του A levels)¹¹ – ίσως να απαιτούνται συγκεκριμένα μαθήματα ή/και συγκεκριμένοι βαθμοί στο A level
- Καταλληλότητα (ειδικές δεξιότητες που αποδεικνύονται με portfolio κλπ.)

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, αλλά λιγότερο συνηθισμένα:

- Επιπλέον ειδικές εξετάσεις σε κάποιες Σχολές, π.χ. LNAT για υποψηφίους Νομικής, UKCAT για υποψηφίους Ιατρικής
- Συνέντευξη

Είναι σημαντικό να αναφερθεί επίσης ότι στα βασικά χαρακτηριστικά του αγγλικού συστήματος ανήκει η ευελιξία και η παροχή πολλαπλών ευκαιριών. Δείγμα αυτού του χαρακτηριστικού είναι τα ακόλουθα:

- Ενήλικες >21 που δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν A levels, με το απολυτήριο του Γυμνασίου (GCSE) και εργασιακή εμπειρία τουλάχιστον

⁹ <http://www.ocr.org.uk/qualifications/as-a-level-gce-history-a-h105-h505-from-2015/>.

¹⁰ Τα εγχειρίδια αγοράζονται από τους μαθητές.

¹¹ NVQs(Vocational A leves), Cambridge Pre-Us, International Baccalaureate και ισότιμα άλλων χωρών.

Ζετή μπορούν να έχουν πρόσβαση σε σχολή της Γ/θμιας συναφή της εργασιακής εμπειρίας τους.

- *Foundation degrees*: Προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων, ισότιμα με δύο χρόνια ακαδημαϊκών σπουδών, για εκείνους τους εργαζόμενους που μετά το Λύκειο κατευθύνθηκαν στην αγορά εργασίας. Η ευελιξία έγκειται στο ότι τελειώνοντας κάποιος τις σπουδές στα F.d. μπορεί να εισαχθεί στο 3^ο έτος των Πανεπιστημίων και να αποκτήσει τίτλο Γ/θμιας Εκπαίδευσης. Αντίστοιχη ευελιξία προσφέρει και το *Diploma of Higher Education*.
- *Clearing*: πρόκειται για μια διαδικασία που ακολουθούν οι Σχολές μετά την πρώτη επιλογή των φοιτητών τους μέσω του οργανισμού *UCAS (Universities and Colleges Admissions Service)*, φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των αιτήσεων για ανώτερες σπουδές στο Ηνωμένο Βασίλειο. Με το clearing τα Πανεπιστήμια ανακοινώνουν το περίσσευμα θέσεων και «κλείνουν» με αυτό τον τρόπο τα κενά τους. Μπορεί, δηλαδή, ένας υποψήφιος που αρχικά απορρίφθηκε να γίνει τελικά δεκτός από το Πανεπιστήμιο που επιθυμεί, εφόσον, βέβαια, πληροί κάποια από τα standards που θέτει το τμήμα.

Γενικά, για τις προϋποθέσεις εισαγωγής οι μαθητές μπορούν να ενημερώνονται μέσω της ιστοσελίδας www.educationuk.org και του UCAS.

Από την ανωτέρω επισκόπηση του αγγλικού εκπαιδευτικού συστήματος συνάγονται και αναδεικνύονται τα ακόλουθα **συμπεράσματα**:

- Η ανώτερη Β/θμια διαρκεί 2 έτη.
- Οι τελικές εξετάσεις για την απόκτηση του GCE (απολυτηρίου Λυκείου) καθώς και του GCSE (απολυτηρίου Γυμνασίου) διενεργούνται από πιστοποιημένους εξωτερικούς εξεταστικούς φορείς (*Examination Boards*).
- Οι μαθητές έχουν την ελευθερία να 'διαμορφώσουν' και να φοιτήσουν στον κύκλο σπουδών που τους ενδιαφέρει με βάση τις προτιμήσεις τους αλλά και τις απαιτήσεις των Πανεπιστημίων στα οποία θέλουν να φοιτήσουν.

- Το φάσμα γνωστικών πεδίων που προσφέρεται είναι ευρύτατο.
- Το πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται από τον κάθε εξεταστικό φορέα πιστοποίησης, εγκεκριμένο βέβαια από το Υπουργείο (που θέτει το National Curriculum) και τον Ofqual, ανεξάρτητη Αρχή που ρυθμίζει τη διεξαγωγή των εξετάσεων πιστοποίησης προσόντων.
- Για την πρόσβαση στην Γ/θμια η συνηθέστερη οδός είναι μέσω του πιστοποιητικού GCE A levels. Το κάθε ίδρυμα Γ/θμιας (κάθε Τμήμα, πιο συγκεκριμένα) πάντως ορίζει τις δικές του προϋποθέσεις εισαγωγής.
- Εκείνο που χαρακτηρίζει το αγγλικό σύστημα πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση είναι η ευελιξία και οι διάφορες επιλογές των υποψηφίων σπουδαστών.

Γαλλία

Εισαγωγικά

Το Γαλλικό εκπαιδευτικό σύστημα στο επίπεδο της Β/θμιας εκπαίδευσης είναι εν γένει συνυφασμένο, θα λέγαμε, με το θεσμό του εθνικού απολυτηρίου, το γνωστό *Baccalauréat (Bac)*. Χαρακτηριστική σε αυτό ήταν η φράση της Υποδιευθύντριας του Γαλλικού τμήματος της Ελληνογαλλικής Σχολής Ευγένιος Ντελακρουά, κυρίας Veronique Mossard, «*To Baccalauréat για μας είναι κομμάτι του πολιτισμού μας, είναι στοιχείο της κουλτούρας μας*».

Οι βασικότεροι τίτλοι σπουδών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

A. Baccalauréat

Το εθνικό απολυτήριο των Γάλλων, *Baccalauréat*, αποκτάται έπειτα από την τριετή φοίτηση των μαθητών στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και, κυρίως, την επιτυχία τους στις εθνικές εξετάσεις (γραπτές και προφορικές) στο τέλος της τρίτης τάξης. Ουσιαστικά πρόκειται για εξετάσεις με κοινά, σε εθνικό επίπεδο, θέματα και αξιολόγηση (διόρθωση) αυτών από εξωτερικούς κριτές. Τα μόνα μαθήματα (γενικής παιδείας) που συνυπολογίζονται (σε ποσοστό που δεν αλλοιώνει, βεβαίως, τον Μ.Ο. των τελικών εξετάσεων) είναι αυτά της Φυσικής Αγωγής (Αθλητισμός) και η Ξένη Γλώσσα. Ανάλογα με την κατεύθυνση που επιλέγουν οι μαθητές στο Bac ακολουθούν πανεπιστημιακές σπουδές, που συνήθως συνάδουν με τη γνωστική τους κατεύθυνση. Ο βαθμός του εθνικού απολυτηρίου (Bac) καθορίζει την προτεραιότητα με την οποία ο κάθε απόφοιτος επιλέγει το Πανεπιστήμιο και το τμήμα στο οποίο μπορεί να εγγραφεί.

B. Baccalauréat pro

Πρόκειται για το αντίστοιχο εθνικό απολυτήριο επαγγελματικής κατεύθυνσης, το οποίο συνιστά από μόνο του αρχική επαγγελματική κατάρτιση, μιας και ο μαθητής, κατά τη διάρκεια της τριετούς φοίτησης στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση, αποκτά εμπειρία από επιχειρήσεις. Το 75% των μαθητών που αποκτούν το Bac pro στρέφεται στην αγορά εργασίας, ενώ το 25%

συνεχίζει για ανώτατες σπουδές, δίνοντας εξετάσεις για το Brevet de technician supérieur (Δίπλωμα Ανώτατου Τεχνικού), το οποίο του ανοίγει μια παλέτα 88 εξειδικευμένων ειδικοτήτων, έπειτα από διετή εκπαίδευση.

Γ. Certificat d' Aptitude Professionnelle (CAP)

Αυτό το Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Κατάρτισης προσφέρεται για 200 διαφορετικές ειδικότητες (π.χ. CAP ζαχαροπλαστική – μαγειρική) και συνδέεται με την αγορά εργασίας. Ο μαθητής δύναται να το αποκτήσει με εξετάσεις στο τέλος της Β' Λυκείου, πριν το Bac.

Ποια τα κοινά μαθήματα και οι κατευθύνσεις του Bac και του Bac pro;

Ο μαθητής στο Λύκειο επιλέγει μια από τις κατευθύνσεις (series), η οποία τον οδηγεί και σε έναν συγκεκριμένο τύπο απολυτηρίου (bac) για την πρόσβαση στις Σχολές. Τα κοινά μαθήματα (γενικής παιδείας) ανεξάρτητα της κατεύθυνσης είναι:

- Γαλλικά
- Φιλοσοφία
- Ξένη γλώσσα
- Ιστορία
- Γεωγραφία
- Φυσική αγωγή (Αθλητισμός)

Οι κατευθύνσεις στην ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπ/ση (Λύκειο) είναι:

1. Λογοτεχνία – Le Bac L
2. Θετικές επιστήμες – Le Bac S
3. Κοινωνικές και Οικονομικές επιστήμες – Le Bac ES

Οι κατευθύνσεις στην ανώτερη τεχνολογική (επαγγελματική) εκπ/ση είναι:

1. Management επιστημών και τεχνολογίας – Le bac STMG
2. Βιομηχανικές επιστήμες και τεχνολογίες βιώσιμης ανάπτυξης – Le Bac STI2D

3. Επιστήμη και τεχνολογία Εργαστηρίου – Le Bac STL
4. Υγεία και κοινωνικές/ τεχνικές επιστήμες – Le Bac ST2S
5. Τεχνικές μουσικής και χορού – Le Bac TMD
6. Τουριστική και Ξενοδοχειακή βιομηχανία – Le Bac Hôtellerie
7. Επιστήμες και Τεχνολογίες της Αγρονομίας – Le Bac STAV

Σχολικά εγχειρίδια και διδακτέα/ εξεταστέα ύλη

Τα σχολικά βιβλία στη Γαλλία δε διανέμονται δωρεάν. Το Υπουργείο Παιδείας δίνει μια κεντρική και ενιαία κατεύθυνση, όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών για κάθε μάθημα και από κει και πέρα τη συγγραφή των εγχειριδίων αναλαμβάνει ένας αριθμός εκδοτικών οίκων. Οι σύλλογοι διδασκόντων των σχολικών μονάδων κινούνται αυτόνομα ως προς την επιλογή των βιβλίων. Δεν υπάρχει εξεταστέα ύλη που να εντάσσεται σε αυστηρό πλαίσιο συγκεκριμένων σελίδων - αφού δεν υπάρχει ένα βιβλίο - αυτή περιγράφεται με γενικούς επιστημονικούς όρους (θεματικές ενότητες). Η διδακτέα και εξεταστέα ύλη σχεδόν ταυτίζονται¹².

Η Πρόσβαση στην Γ/θμια (Πανεπιστήμια και Σχολές υψηλού κύρους)

Το σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση χαρακτηρίζεται μεικτό. Τι σημαίνει μεικτό σύστημα; Όπως αναφέραμε και παραπάνω, η πρόσβαση στα Πανεπιστήμια είναι εγγυημένη από το κράτος και εξαρτάται από τη βαθμολογία του μαθητή στο Bac και τη σειρά προτίμησης. Υπάρχουν, ωστόσο, και τμήματα που θέτουν τις δικές τους (έξτρα) προϋποθέσεις, όπως είναι οι ειδικές εξετάσεις, το βιογραφικό σημείωμα, ερευνητική εργασία (project), portfolio κ.α.

¹² <http://eduscol.education.fr/>.

Το κράτος δεν εγγυάται την «ελεύθερη» πρόσβαση, με μόνο δηλ. κριτήριο το εθνικό απολυτήριο, για τα Ιδρύματα υψηλού κύρους. Ποιες είναι αυτές οι περίφημες σχολές; Πρόκειται για τις *Grandes Écoles* (Μεγάλες Σχολές), τα *Institut universitaire de technologie* (Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα Τεχνολογίας) και τους *Sections des Techniciens Supérieurs* (Τομείς για Ανώτερους Τεχνικούς).

Οι προϋποθέσεις εισαγωγής στις σχολές αυτές είναι δύο. Καταρχάς ο υψηλός βαθμός του απολυτηρίου, το *Bac⁺*, και ένα πρόγραμμα προετοιμασίας διάρκειας δύο ετών (*classe préparatoire*), από το οποίο όταν αποφοιτήσει ο υποψήφιος σπουδαστής των *Grandes Écoles*, υποβάλλεται πάλι σε εξετάσεις. Οι υψηλές απαιτήσεις των σχολών αυτών δεικνύουν ότι πρόκειται περισσότερο για μεγάλα ερευνητικά κέντρα, παρά για πανεπιστήμια.

Είναι το Baccalauréat η μοναδική οδός για την είσοδο στην Ανώτατη Εκπαίδευση;

Η απάντηση είναι ξεκάθαρα όχι. Η Γαλλία χαρακτηρίζεται από ευελιξία όσον αφορά τις σπουδές στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ενδεικτικά αναφέρουμε το *Aquis Professionnel*. Πρόκειται για την αναγνώριση επαγγελματικής προϋπηρεσίας (τουλάχιστον τριετή), που επιτρέπει στους πολίτες να εγγραφούν σε αντίστοιχο με το αντικείμενο της εργασίας τους πανεπιστημιακό τμήμα. Ορισμένα τμήματα ζητούν κάτι παραπάνω από την βεβαιωμένη προϋπηρεσία, όπως εισαγωγικές εξετάσεις, portfolio κ.α.

Εναλλακτική δυνατότητα για πανεπιστημιακές σπουδές προσφέρεται με το *Diplôme d'accès aux études iniversitaires (DAEU)*. Πρόκειται για μια διαδικασία που πηγάζει από τα ίδια τα Πανεπιστήμια για όσους διέκοψαν τις σπουδές τους πριν αποκτήσουν το *Bac*. Τα Ιδρύματα προσφέρουν ένα χρόνο προετοιμασίας και στη συνέχεια εξετάσεις εισαγωγής στα ίδια τα τμήματα. Αυτό το προπαρασκευαστικό έτος¹³ έχει δύο κατευθύνσεις:

1. DAEU A (littéraire)

Οι υποψήφιοι διδάσκονται και εξετάζονται σε δύο υποχρεωτικά μαθήματα: Γαλλική Γλώσσα και μια Ξένη (συνήθως αγγλικά). Επιπλέον

¹³ Μονοετές προ-πανεπιστημιακό τμήμα δεύτερης ευκαιρίας ισοδύναμο του *Bac*.

καλούνται να επιλέξουν δύο μαθήματα από τα εξής: Οικονομία, Ιστορία, Γεωγραφία, Μαθηματικά, Φιλοσοφία, δεύτερη Ξένη Γλώσσα και Δίκαιο.

2. DAEU B (scientifique)

Εδώ οι υποψήφιοι εξετάζονται υποχρεωτικά στη Γαλλική Γλώσσα και στα Μαθηματικά. Επίσης έχουν να διαλέξουν δύο ακόμα μαθήματα προς εξέταση από τα: Βιολογία, Χημεία, Φυσική.

Συμπερασματικά

α. Το Γαλλικό εκπαιδευτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από τη «δια βίου» αξιολόγηση – εξέταση. Οι πιο σημαντικές εξετάσεις, μάλιστα, γίνονται σε εθνικό επίπεδο και είναι κοινές για όλους τους μαθητές. Αξιοσημείωτο είναι ότι εκτός από τις εθνικές εξετάσεις για το φημισμένο *Baccalauréat*- απολυτήριο Λυκείου-εξετάσεις και μάλιστα εθνικές προϋποθέτει και το απολυτήριο Γυμνασίου (*Diplôme National du Brevet*). Επίσης, να σημειώσουμε ότι, ακόμα και αν καταφέρει κάποιος να εισαχθεί σε Ανώτατη Σχολή, υπόκειται σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του σε αυστηρή επιλογή από τα ίδια τα Πανεπιστήμια. Με άλλα λόγια, στη Γαλλία δεν είναι καθόλου ευνόητο ότι, αφού πέρασες στο Πανεπιστήμιο, κάποια στιγμή θα πάρεις και το πτυχίο.

β. Μεικτό σύστημα για την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια: Κατηγορίες Σχολών-Πανεπιστημίων με διαφορετικά κριτήρια εισόδου.

γ. Ευελιξία όσον αφορά την πρόσβαση, όχι μόνο με το Bac.

δ. Η εξεταστέα ύλη δεν υπόκειται σε περιορισμούς. Περιγράφεται με επιστημονικούς όρους και αφορά μεν στο πρόγραμμα σπουδών της τελευταίας τάξης του Λυκείου, ωστόσο θεωρείται ότι ο μαθητής γνωρίζει όλα όσα διδάχθηκε τα προηγούμενα χρόνια.

ε. Τα σχολικά βιβλία δεν παρέχονται δωρεάν. Εκδοτικοί οίκοι φροντίζουν για την αναπαραγωγή και πώλησή τους στους μαθητές δια μέσου των σχολικών μονάδων.

Ιταλία

Ανώτερη Β/θμια

Η ανώτερη Β/θμια εκπαίδευση διαρκεί πέντε (5) χρόνια και παρέχεται από τους εξής τύπους ιδρυμάτων: *Λύκειο (Liceo)*, *Τεχνικό Ινστιτούτο (Istituto Tecnico)*, *Επαγγελματικό Ινστιτούτο (Istituto Professionale)*.

- Το Λύκειο προσφέρει θεωρητική εκπαίδευση με ειδίκευση σε διάφορους τύπους σπουδών, απ' όπου προκύπτουν και οι διαφορετικοί τύποι του¹⁴:
 - *Κλασικό* (με έμφαση στα Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά, Ιταλική λογοτεχνία, Φιλοσοφία, Ιστορία της Τέχνης),
 - *Θετικών επιστημών* (προορισμένο κυρίως για όσους θέλουν να σπουδάσουν Θετικές επιστήμες και Ιατρική)¹⁵,
 - *Γλωσσολογικό* (οι μαθητές σπουδάζουν 3 ξένες γλώσσες)
 - *Καλλιτεχνικό* (προετοιμάζει τους μαθητές για σπουδές σε τέχνες και Αρχιτεκτονική)
- Το Τεχνικό Ινστιτούτο προσφέρει θεωρητική εκπαίδευση σε συνδυασμό με πρακτική εξειδίκευση (κυρίως τα 3 τελευταία έτη) σε συγκεκριμένο κλάδο σπουδών (οικονομικά, διοίκηση, κοινωνική εργασία, νομική, τεχνολογία, γεωργία, εμπόριο, βιομηχανία κλπ.). Προετοιμάζει τόσο για σπουδές σε Πανεπιστήμιο όσο και για επαγγελματική σταδιοδρομία.
- Το Επαγγελματικό Ινστιτούτο είναι το λιγότερο 'ακαδημαϊκό' από τα σχολεία ανώτερης Β/θμιας. Στοχεύει στην πρακτική εκπαίδευση των μαθητών, ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες στους κλάδους της βιοτεχνίας και της βιομηχανίας (π.χ. ξυλουργική, μηχανική, κατασκευές, εστίασης γραμματειακή υποστήριξη κλπ.) και να

¹⁴ Υπάρχουν πολλές εξειδικεύσεις και ανάλογοι τύποι Λυκείου (<http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/web/istruzione/dg-ordinamenti/licei>) αλλά οι κύριοι είναι αυτοί που περιγράφονται παραπάνω.

¹⁵ Στο Πρόγραμμα σπουδών του Λυκείου Θετικών επιστημών ανήκουν και τα Λατινικά.

λάβουν πιστοποιητικό επαγγελματικής εκπαίδευσης, για να αναζητήσουν εύκολα εργασία.

Πάντως το πρόγραμμα σπουδών και στους 3 τύπους ιδρυμάτων ανώτερης Β/θμιας είναι κοινό¹⁶ για τα 2 πρώτα έτη και αποτελείται από: Ιταλική γλώσσα και λογοτεχνία, Μαθηματικά, τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα-συνήθως Αγγλικά-, Θετικές επιστήμες, Ιστορία, Γεωγραφία, Κοινωνικές επιστήμες, Θρησκεία, Φυσική αγωγή). Τα μαθήματα ειδίκευσης, ανάλογα με τον τύπο σχολείου που έχει επιλέξει ο μαθητής, ξεκινούν από το 3^ο έτος.¹⁷

Τα διδακτικά εγχειρίδια επιλέγονται από τους διδάσκοντες του κάθε σχολείου, μέσα από μια πληθώρα εκδόσεων για κάθε γνωστικό αντικείμενο, και αγοράζονται από τους μαθητές.

Στο τέλος του 5^{ου} έτους της ανώτερης Β/θμιας διενεργούνται Εθνικές απολυτήριες εξετάσεις (*Esame di Maturita /di Stato*), μέσω των οποίων οι μαθητές λαμβάνουν το απολυτήριο (*Diploma di Scuola Superiore / Diploma di Maturità*) που τους εξασφαλίζει την πρόσβαση στην Γ/θμια. Ο τίτλος σπουδών εξαρτάται από τον τύπο του σχολείου που παρακολούθησε ο μαθητής: *Diploma di Maturita Classica, Diploma di Maturita Scientifica, Maturità professionale* κ.ο.κ.

Οι εξετάσεις περιλαμβάνουν 3 γραπτές δοκιμασίες και 1 προφορική.

1^η → Παραγωγή γραπτού λόγου

2^η → Μάθημα ειδίκευσης (κατ' επιλογή του μαθητή)

3^η → Διαθεματική εξέταση με ερωτήσεις όσον αφορά πολιτιστικά και κοινωνικά θέματα και

εξέταση ξένης γλώσσας.

4^η → Προφορική εξέταση από έξι καθηγητές σε όλα τα μαθήματα που έχουν διδαχθεί στο τελευταίο έτος σπουδών.

¹⁶ Ο απόφοιτος π.χ. Κλασικού Λυκείου μπορεί να δώσει εξετάσεις για Ιατρική.

¹⁷ Παραδείγματα του προγράμματος σπουδών του Κλασικού Λυκείου και του Λυκείου Θετικών επιστημών με τη διδακτέα ύλη για κάθε μάθημα βλ. εδώ:
<http://www.edscuola.it/archivio/norme/programmi/classico.html> και
<http://www.edscuola.it/archivio/norme/programmi/scientifico.html>.

Η εξεταστέα ταυτίζεται με τη διδακτέα ύλη¹⁸ και περιγράφεται με επιστημονικούς όρους βάσει θεματικών ενοτήτων.

Η κατανομή των βαθμών με άριστα το 100 είναι: 45 τα γραπτά, 35 τα προφορικά, 20 η πρόοδος του μαθητή τα 3 τελευταία έτη. Βάση είναι το 60.

Θέματα εξετάσεων προηγούμενων ετών μπορεί κανείς να δει στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας http://www.istruzione.it/esame_di_stato/default.htm, επιλέγοντας συγκεκριμένο σχολικό έτος στο πεδίο *anno scolastico*.

Πρόσβαση στην Γ/θμια

Στην Ιταλία υπάρχουν 3 διαφορετικές κατηγορίες Πανεπιστημιακών σχολών, η εισαγωγή στις οποίες γίνεται με διαφορετικό τρόπο:

- 1) Σχολές με *numerus clausus* εισακτέων που είναι αυστηρά προσδιορισμένος από το Υπουργείο Παιδείας: Ιατρική, Κτηνιατρική, Εργαστηριακών Επαγγελματιών Υγείας, Παιδαγωγικά, Αρχιτεκτονική.

Σε αυτές τις σχολές η εισαγωγή γίνεται με υψηλού επιπέδου εισαγωγικές εξετάσεις σε εθνικό επίπεδο.

Για παράδειγμα, οι εισαγωγικές εξετάσεις στη σχολή της Ιατρικής περιλαμβάνουν δοκιμασία στα εξής θέματα: Γενικές γνώσεις και λογική σκέψη - Βιολογία - Χημεία - Φυσική - Μαθηματικά.¹⁹ Η ύλη εξέτασης περιγράφεται με επιστημονικούς όρους σε θεματικές ενότητες και όχι περιοριστικά π.χ. με αριθμούς σελίδων.²⁰

- 2) Σχολές με *numerus clausus* εισακτέων προσδιορισμένο με απόφαση του κάθε Παν/μίου: Πολυτεχνικές σχολές, Φαρμακευτική κ.ά.

Σε αυτές τις σχολές η εισαγωγή γίνεται με εισαγωγικές εξετάσεις που ορίζει το κάθε Παν/μιο.

¹⁸ Ό. π. σημ. 4.

¹⁹ Βλ. θέματα προηγούμενων ετών (Prove Anni Precedenti) http://accessoprogrammato.miur.it/2015/ME_HP.html.

²⁰ Παράδειγμα εξεταστέας ύλης για τις σχολές Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής και Επαγγελματιών υγείας δίνεται εδώ: http://attiministeriali.miur.it/media/280169/allegato_a.pdf.

3) Σχολές ελεύθερης πρόσβασης: Φιλολογία, Νομική, Μαθηματικά, Φυσική, Οικονομικά κ.ά.

Σε αυτές τις σχολές η εισαγωγή γίνεται με το απολυτήριο ανώτερης Β/θμιας. Γίνεται όμως και ένα test αξιολόγησης γενικών γνώσεων του υποψήφιου φοιτητή που, αν δεν καταφέρει να το περάσει, αυτό δεν αποτελεί τροχοπέδη στη φοίτησή του, αρκεί να καλύψει αυτά τα κενά και στη συνέχεια να επαναξιολογηθεί.

Από την ανωτέρω επισκόπηση συνάγονται και αναδεικνύονται τα ακόλουθα όσον αφορά το ιταλικό εκπαιδευτικό σύστημα:

- Η ανώτερη Β/θμια είναι 5ετής και παρέχεται από ποικίλους τύπους ιδρυμάτων που επιλέγονται με βάση τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντα του μαθητή.
- Το κοινό πρόγραμμα σπουδών για τα 2 πρώτα έτη της ανώτερης Β/θμιας εξασφαλίζει στους μαθητές εγκύκλιο παιδεία αλλά και δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε επιστημονικά πεδία που τους ενδιαφέρουν ανεξαρτήτως του τύπου του ιδρύματος Β/θμιας στο οποίο φοίτησαν. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο απόφοιτος π.χ. Κλασικού Λυκείου μπορεί να σπουδάσει Ιατρική.
- Στο τέλος του 5^{ου} έτους της ανώτερης Β/θμιας διενεργούνται Εθνικές απολυτήριες (γραπτές και προφορικές) εξετάσεις μέσω των οποίων οι μαθητές λαμβάνουν το απολυτήριο που τους εξασφαλίζει την πρόσβαση στην Γ/θμια.
- Η εισαγωγή στην Γ/θμια εκπ/ση κυμαίνεται ανάμεσα σε ελεύθερη πρόσβαση, μέσω του απολυτηρίου, και υψηλού επιπέδου εθνικές εισαγωγικές εξετάσεις, ανάλογα με τον τύπο Σχολής στην οποία θέλει να φοιτήσει ο υποψήφιος.

Φινλανδία

Ανώτερη Β/θμια

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη Φινλανδία δεν υπάρχουν έτη αλλά κύκλοι σπουδών και το πρόγραμμα σπουδών της ανώτερης Β/θμιας εκπαίδευσης μπορεί να ολοκληρωθεί σε 2-4 έτη. Συνήθως όμως η ανώτερη Β/θμια διαρκεί τρία (3) χρόνια (ηλικία 16-19). Διακρίνεται σε γενική και σε τεχνική/ επαγγελματική και οι απόφοιτοι και των δύο (2) ειδών εκπαίδευσης έχουν πρόσβαση στην Γ/θμια εκπαίδευση.

Εθνικές Εξετάσεις

Οι Εθνικές Εξετάσεις (εισαγωγικές για το Πανεπιστήμιο) έχουν μακρά ιστορία στην Φινλανδία. Οι πρώτες σε εθνικό επίπεδο εξετάσεις έγιναν το 1852 και αφορούσαν την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι. Οι υποψήφιοι για να λάβουν μέρος στις εξετάσεις έπρεπε να αποδείξουν την εγκύκλιο παιδεία τους και τη γνώση Λατινικών.

Σήμερα, ο σκοπός της εξέτασης είναι να διαπιστωθεί εάν οι μαθητές έχουν αφομοιώσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται από το πρόγραμμα σπουδών της ανώτερης Β/θμιας (Λύκειο) και το κατά πόσο έχουν φθάσει σε ικανοποιητικό επίπεδο, σύμφωνα με τους στόχους του εν λόγω σχολείου. Επιτυγχάνοντας κάποιος στις Εθνικές Εξετάσεις παίρνει το εισιτήριο για τη συνέχεια των σπουδών του στο Πανεπιστήμιο. Οι εξετάσεις αυτές είναι ενταγμένες στην ανώτερη Β/θμια εκπαίδευση (Λύκειο).

Για τη διεξαγωγή και την ανεμπόδιστη περάτωση των Εξετάσεων υπεύθυνη είναι η *Εθνική Επιτροπή Εξετάσεων*. Το Διοικητικό Συμβούλιό της εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το περιεχόμενο, τις ρυθμίσεις και την αξιολόγηση των tests. Το Υπουργείο Παιδείας διορίζει τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και των μελών της (περίπου σαράντα σε αριθμό) μετά από υπόδειξη των πανεπιστημίων, των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Τα μέλη της Επιτροπής

προέρχονται από ειδικότητες που καλύπτουν όλα τα γνωστικά αντικείμενα των Εξετάσεων.

Οι εισαγωγικές εξετάσεις πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο, την άνοιξη και το φθινόπωρο, σε όλα τα φινλανδικά σχολεία ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ταυτόχρονα σε εθνικό επίπεδο. Οι υποψήφιοι μπορούν να ολοκληρώσουν τις Εξετάσεις τους δίνοντας όλα τα μαθήματα σε μια εξεταστική περίοδο ή και να μοιράσουν τα μαθήματα σε τρεις εξεταστικές περιόδους (το ανώτερο). Το ίδιο ισχύει και για την επανάληψη εξέτασης μαθήματος/μαθημάτων. Αυτή δε μπορεί να ξεπεράσει τις τρεις φορές, είτε γίνεται για λόγους αποτυχίας, είτε για λόγους βελτίωσης της βαθμολογίας.

Τα υποχρεωτικά και προαιρετικά εξεταζόμενα μαθήματα

Τα εξεταζόμενα μαθήματα στο σύνολό τους είναι τέσσερα. Από αυτά, η εξέταση του υποψηφίου στην εθνική γλώσσα (φινλανδική) είναι υποχρεωτική.

Στη συνέχεια ο υποψήφιος επιλέγει τρία ακόμα υποχρεωτικά μαθήματα μεταξύ των ακόλουθων τεσσάρων:

- δεύτερη εθνική γλώσσα (σουηδική),
- ξένη γλώσσα,
- μαθηματικά, και
- εξετάσεις σε ένα ευρύ φάσμα γνώσεων είτε των θετικών επιστημών (φυσική, χημεία, βιολογία), είτε των ανθρωπιστικών επιστημών (φιλοσοφία, θεολογία, κοινωνιολογία κ.α).
- προαιρετικά ο υποψήφιος μπορεί να εξεταστεί σε ένα ή και περισσότερα μαθήματα επιλογής, ανάλογα με τις απαιτήσεις του Ιδρύματος και του Τμήματος στο οποίο επιθυμεί να εισαχθεί.

Τα διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας των εξετάσεων

Οι εξετάσεις διοργανώνονται σε δύο διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας στα Μαθηματικά, τη δεύτερη εθνική γλώσσα και τη ξένη γλώσσα. Ο υποψήφιος

πρέπει να εξεταστεί σε ένα τουλάχιστον από τα παραπάνω τρία υποχρεωτικά μαθήματα σε επίπεδο προηγμένο.

Περίγραμμα Εξεταζόμενων μαθημάτων

(Μητρική) Γλώσσα: Η εξέταση στη μητρική γλώσσα γίνεται στα είτε στα φινλανδικά, είτε στα σουηδικά. Στο τεστ περιλαμβάνεται και η γλωσσική διάλεκτος Saami²¹. Στα φινλανδικά και σουηδικά η εξέταση του υποψηφίου εστιάζει στο γενικό επίπεδο της εκπαίδευσης του υποψηφίου, την ανάπτυξη της σκέψης, της γλωσσικής έκφρασης και συνοχής. Στη γλώσσα Σαάμι περιλαμβάνεται ένα μόνο τεστ που αφορά στην κατανόηση δοκιμίου.

Δεύτερη εθνική γλώσσα: Ανάλογα με το ποια γλώσσα είναι η μητρική του, ο εξεταζόμενος μπορεί να διαγωνιστεί σε δεύτερη εθνική γλώσσα (φινλανδικά ή σουηδικά). Το σύνηθες είναι η εξέταση μητρικής γλώσσας στα φινλανδικά και δεύτερης εθνικής γλώσσας στα σουηδικά.

Μαθηματικά: Ο μαθητής απαντά σε δέκα ερωτήματα. Μάλιστα έχει την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει υπολογιστές και πίνακες δεδομένων, που έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο ως βοηθητικά μέσα.

Ανθρωπιστικές και θετικές επιστήμες: Εδώ ο υποψήφιος καλείται να απαντήσει σε ερωτήματα από μια δέσμη γνωστικών αντικειμένων που έχουν να κάνουν με την Ευαγγελική Λουθηρανική θρησκεία, την Ορθόδοξη θρησκεία, την Ηθική, τη Φιλοσοφία, την Ψυχολογία, την Ιστορία, την Κοινωνιολογία, τη Φυσική, τη Χημεία, τη Βιολογία, τη Γεωγραφία και τις σπουδές σε θέματα Υγείας. Οι εξετάσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν και ερωτήματα διαθεματικού χαρακτήρα²².

Η εξεταστέα ταυτίζεται με τη διδακτέα ύλη. Όσον αφορά στα διδακτικά εγχειρίδια, αυτά είναι στην επιλογή των διδασκόντων του κάθε σχολείου.

Τα tests αρχικά βαθμολογούνται από διδάσκοντες της ανώτερης Β/θμιας και έπειτα από βαθμολογητές/μέλη της Επιτροπής Εξετάσεων.

²¹ Οι Σαάμι (Λάπωνες) είναι αυτόχθων αρχαίος λαός που ζει στο βόρειο άκρο της [Σκανδιναβικής χερσονήσου](#) συμπεριλαμβανομένης και της [χερσονήσου Κόλα](#).

²² <https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/english>.

Τίτλος σπουδών

Ο υποψήφιος που θα περάσει όλες τις υποχρεωτικές εξετάσεις λαμβάνει το Πιστοποιητικό Εξετάσεων - Πρόσβασης (Matriculation Exams Certificate). Το πιστοποιητικό δείχνει τις υποχρεωτικές και τις προαιρετικές εξετάσεις στις οποίες πέρασε, μαζί με τα επίπεδα και τους βαθμούς τους.

Πρόσβαση στην Γ/θμια

Η επιτυχής συμμετοχή στις εθνικές εξετάσεις δίνει στον Φινλανδό υποψήφιο το πιστοποιητικό πρόσβασης στην Γ/θμια.

Η πρόσβαση στην Γ/θμια όμως είναι εφικτή, ακόμη κι αν κάποιος δεν έχει περάσει στις τελικές Εθνικές Εξετάσεις, με τη διαφορά ότι αυτοί οι υποψήφιοι είναι επιλέξιμοι σε διαφορετικό ποσοστό.

Επίσης με πιστοποιητικό αποφοίτησης από επαγγελματική σχολή και εξετάσεις εισαγωγικές στο ίδιο το ίδρυμα Γ/θμιας μπορεί επίσης να επιτευχθεί η εισαγωγή στην Γ/θμια.

Τα συμπεράσματα που συνάγονται από την ανωτέρω επισκόπηση του φινλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι τα ακόλουθα:

- Στη Φινλανδία δεν υπάρχουν έτη αλλά κύκλοι σπουδών και το πρόγραμμα σπουδών του Λυκείου μπορεί να ολοκληρωθεί σε 2-4 έτη. Συνήθως όμως η ανώτερη Β/θμια εκπαίδευση διαρκεί 3 έτη (ηλικία 16-19).
- Στη Φινλανδία είναι μακράιωνη (από το 1852) η ιστορία των Εθνικών Εξετάσεων μέσω των οποίων αποκτάται το Πιστοποιητικό πρόσβασης στην Γ/θμια, πράγμα που δείχνει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα που περιβάλλουν τον θεσμό.
- Οι Εθνικές Εξετάσεις πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο (Άνοιξη και Φθινόπωρο) και οι μαθητές μπορούν να κατανείμουν τα μαθήματα στα οποία θα εξεταστούν σε 3 εξεταστικές περιόδους. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα επανεξέτασης σε περίπτωση αποτυχίας ή βελτίωσης βαθμολογίας. Αυτή η ρύθμιση, καθώς και η δυνατότητα επιλογής επιπέδου δυσκολίας των εξεταζόμενων μαθημάτων, αποφορτίζει τις Εξετάσεις από

τον εξουθενωτικό και καθοριστικό χαρακτήρα τους, δίνοντας στους υποψηφίους πολλαπλές ευκαιρίες.

- Η εισαγωγή στην Γ/θμια γίνεται κυρίως με την απόκτηση του Πιστοποιητικού πρόσβασης μέσω των Εθνικών Εξετάσεων, αλλά παρέχονται ευκαιρίες εισαγωγής και με άλλους τρόπους (ευελιξία).

Γενικά Συμπεράσματα

Από την παρούσα μελέτη αναδεικνύονται τα παρακάτω συμπεράσματα που αποτελούν κοινά χαρακτηριστικά στο σύστημα πρόσβασης των τεσσάρων (4) χωρών, οι οποίες εν πολλοίς αποτελούν τον πυρήνα της ευρωπαϊκής οικογένειας.

1. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ως κύριος τρόπος εισαγωγής

Ο κύριος τρόπος εισαγωγής στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και στις 4 χώρες είναι οι εξετάσεις σε εθνικό επίπεδο. Οι εθνικές εξετάσεις οδηγούν πρωτευόντως στην απόκτηση απολυτηρίου και εμμέσως στην εισαγωγή στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μάλιστα, αυτές οι εξετάσεις έχουν προσλάβει πλέον αδιαπραγμάτευτο ιστορικό – θεσμικό χαρακτήρα μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία.

2. Συμπληρωματικοί τρόποι εισαγωγής

Πέρα από τον βασικό-κύριο τρόπο των εθνικών εξετάσεων, εντοπίζονται και άλλοι συμπληρωματικοί τρόποι για την πρόσβαση, κυρίως σε 2 περιπτώσεις:

- α) σε σχολές υψηλής ζήτησης, με επιπλέον κριτήρια, προσόντα και εξετάσεις
- β) σε σχολές χαμηλής ζήτησης, ακόμα και χωρίς το εθνικού επιπέδου απολυτήριο.

3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ-ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ των υποψηφίων

Και στις 4 χώρες παρατηρείται ευελιξία στις δυνατότητες που έχει ο υποψήφιος για την επιλογή των σχολών που θα δηλώσει, οι οποίες αν και συνήθως άπτονται του γνωστικού του αντικειμένου, μπορούν να επεκταθούν και σε παραπλήσιους ή και μη συναφείς τομείς.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ-profile των υποψηφίων

Οι υποψήφιοι προκειμένου να συμμετάσχουν στις εθνικού επιπέδου εξετάσεις για την απόκτηση του απολυτηρίου ως εισιτηρίου στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, ολοκληρώνουν ένα πρόγραμμα σπουδών, το οποίο χαρακτηρίζεται από ευελιξία στη διαμόρφωσή του. Η ευελιξία αυτή ικανοποιεί:

- α) τον υποψήφιο, τις κλίσεις και τις αναζητήσεις του
- β) τις ιδιαίτερες γνωστικές απαιτήσεις του κάθε τμήματος που θα επιδιώξει ο υποψήφιος.

5. ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

Η εξεταστέα ύλη δεν υπόκειται σε περιορισμούς. Παντού περιγράφεται και δεν ορίζεται. Αυτό σημαίνει ότι αντικείμενο εξέτασης δεν είναι σελίδες ή κεφάλαια, αλλά ενότητες ή ολόκληρα κομμάτια του γνωστικού αντικειμένου. Κυριαρχεί η τάση, η εξεταστέα ύλη να ταυτίζεται με τη διδαχθείσα σε όλη την ανώτερη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ύλη, κάτι που είναι πιο σαφές στις θετικές επιστήμες.

6. ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

Και στον τομέα αυτόν παρατηρείται απόλυτη ευελιξία. Συνήθης πρακτική είναι το πολλαπλό σχολικό εγχειρίδιο, το οποίο επιλέγεται από τη σχολική μονάδα και τους διδάσκοντες. Επίσης, το όποιο σχολικό εγχειρίδιο επιλεγεί, συνήθως αγοράζεται από τους μαθητές.

7. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΥΚΕΙΟΥ

Η ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Λύκειο) ποικίλλει ως προς τη διάρκειά της από 2 ως 4 έτη, προσαρμοζόμενης αντίστοιχα της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο). Σημειωτέον ότι σε Αγγλία και Γαλλία, ακόμα και η απόκτηση του απολυτηρίου του Γυμνασίου προκύπτει μέσα από εθνικές εξετάσεις.